

N:o 104.

Af herr **A. Bexell**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utgifvande för framtiden af »Pharmacopœa Suecica» på svenska språket.

I gamla tider, då lärdomen var ett ringa fåtals egendom och den allmänna folkbildningen intog en mycket låg nivå, kunde det för mängden af menniskor ställa sig såsom en likgiltig sak, antingen latinet eller något annat språk var vetenskapens tungomål. I våra dagar sträfvar man att sprida vetandets ljus till alla samhällslager, folkbildningen står på en hög ståndpunkt, och äfven den högre vetenskapliga odlingens frukter hafva börjat utskiftas till andlig förkofran för hela folket.

Under sådana förhållanden är det icke mer än en billig fordran, att latinet får lemna plats för modersmålet i alla sådana skrifter, hvilka icke uteslutande tillhöra det internationella utbytet af högre vetenskapliga forskningsresultat. Det finnes skäl för att »Acta mathematica» utgifves på latin eller andra främmande språk, men det saknas skäl för att »den svenska farmakopéen» affattas på samma för folkets flertal otillgängliga språk.

Droguernas och äfven de sammansatta läkemedlens namn kunna visserligen icke alla öfversättas till svenskan. Den medicinska nomenklaturen är dessutom internationel, hvadan det skulle vålla så väl apotekarne som i främsta rummet läkarne stora svårigheter, om de latinska, af hela den medicinska verlden antagna medikamentsnamnen helt enkelt utbyttes

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 23 Häft. (N:is 104—109.) 1

mot svenska benämningar. Hvad man här vid lag kan begära är endast, att i de fall, der sådant låter sig göra, svenska namn i farmakopéen upptagas jemte de latinska, samt att i läkarnes recept de svenska benämningarne, så vidt möjligt, komma till användning. Redan nu är i »Pharmacopœa Suecica» en hel mängd namn på droguer öfversatta, och det vill synas, som om åtminstone dessa officiellt erkända svenska beteckningar borde kunna användas i läkarrecepten i stället för de obegripliga latinska namn i starka förkortningar, som nu begagnas. Det bör ej kosta läkaren större möda att skrifva t. ex. »Fläderblommor» än »Flores Sambuci», men för patienten får det väl anses som en afgjord fördel, om han sättes i stånd att sjelf läsa sitt recept och efterse, hvad det är som ordinerats åt honom. Många finnas, som hysa en öfverdrifven fruktan för medikamenter, i tanke att de samt och synnerligen innehålla mer eller mindre giftiga ämnen. I sådana fall skulle det för visso mången gång verka lugnande, om patienten såge, att t. ex. den tillsats, som förskräckt honom under det mystiska namnet »Carb. Calc. Cret.» ingenting annat vore än oskyldig krita. Om läkarne, när så ske kunde, skrefve sina ordinationer på svenska, är det väl möjligt, att något af den hemlighetsfulla nimbus, som omgifver doktors föreskrifter, komme att försvinna; men vore väl dermed någon skada skedd?

Det är att märka, att från den tid, då latinets var allherskande, då bibeln endast fans på latin och den latinska messan var svenska folkets gudstjenst, har latinets nedgång hållit jemna steg med uppgången af begreppet »allmänhet». Och i samma mån betydelsen af detta begrepp klarnar i folkets medvetande, skall sista användningen försvinna af ett språk, som mer än mycket annat varit ett värn för fåväldet mot allmänhetens berättigade anspråk.

Det önskningsmål, som här antydts, torde dock icke kunna vinnas med en gång. Först och främst må man se till att få farmakopéen så långt möjligt försvenskad.

För inträde vid farmaceutiska institutet fordras endast att hafva genomgått sex klasser af högre elementarläroverk. Det säger sig sjelft, att latinkännedomen under sådana förhållanden ej kan vara särdeles grundlig hos de unga apotekareämnena, och det torde i de flesta fall vara dem fullständigt omöjligt att ur den af k. medicinalstyrelsen utgifna »Pharmacopœa Suecica» inhemta det nödiga kunskapsmättet i fråga om droguernas art, utseende, egenskaper och skötsel samt läkemedlens beredning. Bästa beviset härpå är, att redan för länge sedan på privat väg utgifvits en svensk öfversättning af den svenska farmakopéen, hvilken öfversättning utgått i ett stort antal upplagor.

Då det emellertid måste anses högeligen oegentligt, att en lärobok och hjälpreda, utgifven af offentlig myndighet, är affattad på ett språk, som gör den obegriplig för dem, för hvilka den i främsta rummet är afsedd, och då det s. k. apotekarelatinet icke lär utmärka sig för den klassiska renhet och skönhet, att romarspråkets vänner för den skull kunde önska det bibehållet, får jag, under återopande af hvad jag här ofvan anført, hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla det täcktes Kongl. Maj:t meddela föreskrift derom, att den af kongl. medicinalstyrelsen utgifna »Pharmacopœa Suecica» för framtiden måtte affattas på svenska språket.

Anhålles om remiss till tillfälligt utskott.

Stockholm den 27 januari 1894.

Alfr. Bexell.